

KOMISIJA EVROPSKIH ZAJEDNICA

**Brisel, 25.06.2008.
COM(2008) 394 finalna verzija**

**OBAVJEŠTENJE OD STRANE KOMISIJE VIJEĆU EVROPSKOG
PARLAMENTA, EVROPSKOM EKONOMSKOM I DRUŠTVENOM
KOMITETU I KOMITETU REGIONA**

**“THINK SMALL FIRST ”
“ZAKON O MALIM PREDUZEĆIMA” ZA EVROPU**

{SEC(2008) 2101}

{SEC(2008) 2102}

1. UVOD

Vodjenje tranzicije ka ekonomiji baziranoj na znanju ključni je izazov Evropskoj Uniji danas. Uspjeh će osigurati konkurentnu i dinamičnu ekonomiju sa više boljih radnih mjesta i veći nivo društvene kohezije.

Dinamični preduzetnici su naročito dobro pozicionirani da iskoriste prilike koje pružaju globalizacija i brzina tehnološke promjene. Naša sposobnost da utičemo na razvoj i inovativni potencijal malih i srednjih preduzeća (MSP) će otuda biti odlučujuća za budući prosperitet EU. U okruženju u kome vladaju globalne promjene koje su karakterisane neprekidnim strukturalnim promjenama i povećanim konkurentskim pritiskom, uloga MSP-a u našem društvu postaje sve važnija u pružanju mogućnosti zaposlenja i kao glavnog igrača za dobrobit lokalnih i regionalnih zajednica. Vibrantna MSP će učiniti Evropu snažnijom u suprotstavljanju neizvjesnosti koju nosi današnja globalizacija svijeta.

Stoga je EU čvrsto stavila potrebe MSP-a u srce zbivanja Lisabonske Strategije Rasta i Radnih Mjesta, od 2005. uz korištenje partnerskog pristupa, što je dalo vidljive rezultate. Sada je pravi trenutak da se učvrste potrebe MSP-a i da se stave u prvi plan politike EU i sprovede vizija Šefova država i Vlada Evropske Unije iz 2000. godine u stvarnost stvarajući EU izuzetno pogodnom za MSP.

Nacionalna i lokalna okruženja u kojima MSP posluju su veoma različita, pa i sama priroda tih preduzeća (uključujući zanatske radnje, mala preduzeća, porodična i društveno-privredna preduzeća). Otuda smjerovi koji su zasnovani na potrebama MSP-a treba da u potpunosti prepoznaju ovu raznolikost i u potpunosti poštuju principe subsidiarnosti.

2. VRIJEME ZA PRODOR POLITIKE MSP-A U EU

Srednjeročni izvještaj EU o politici savremenih MSP-a u periodu 2005. do 2007. godine je pokazao da su i države članice i EU napredovale u stvaranju prijateljski nastrojenog poslovnog okruženja za MSP. Komisija je uložila veliki napor da presječe crvenu vrpcu za MSP i značajno je povećala ulogu MSP-a u većini programa za podršku EU u periodu od 2007. do 2013. godine. Države članice su značajno poboljšale poslovno okruženje za MSP, nalazeći inspiraciju u najboljim praksama razmijenjenim u kontekstu Evropske Povelje za Mala Preduzeća potpisane u Feiri 2000. godine i primjenjujući zaključke Proljetnog Evropskog Vijeća 2006. npr. uvođenjem One Stop Shops za registraciju kompanije i smanjivanje vremena i troškova potrebnih za pokretanje biznisa.

Pored toga, strategija EU za bolju regulaciju je presudna za MSP, koja će veoma profitirati od modernizacije i pojednostavljenja postojećih zakonodavstava EU i ambicioznih programa da bi se smanjio trosak koji proizilazi iz zakonodavstva EU za 25% do 2012. godine.

Uprkos ovom ohrabrujućem progresu, EU jos uvijek mora preduzimati značajne mjere kako bi oslobodila pun potencijal za MSP. U globalu, MSP u EU jos uvijek imaju nisku produktivnost i sporiji rast u odnosu na ista preduzeca u SAD. U SAD dobrostojeće firme povećavaju zaposlenost za 60% do 7. godine rada, dok u Evropi nivo zaposlenosti raste u rasponu od 10 do 20%. MSP se jos uvijek suocavaju sa trzisnim neuspjesima koji potkopavaju uslove u kojima ona funkcionisu i takmice se sa drugim preduzecima u oblastima kao sto su finansije (naročito kapital zajedničkog ulaganja), istraživanje, inovacije i okruženje (zastita zivotne sredine). Na primer oko 21% MSPa ukazuju da je pribavljanje finansija problem i u mnogim drzavama clanicama, procenat za mikro-preduzeca je jos veci. Takodje, nekolicina Evropskih MSP uspesno uvodi inovacije kada se uporede sa vecim poslovima. Situacija je jos vise pogorsana strukturalnim poteskocama kao sto su nedostak upravljackih i tehnickih sposobnosti, i ostacima krutosti na tržištima rada na nacionalnom nivou.

Uloga MSP u Evropskoj ekonomiji je priznata na najvisem politickom nivou. U martu 2008. Evropski Savet je izrazio jaku podrsku inicijativi za dalje jacanje održivog rasta i konkurentnosti MSP, nazvanu "Zakon o malim preduzecima ("SBA")" za Evropu i zatražio njegovo brzo usvajanje. "The Single Market Review" je takodje izrazila potrebu za buducu inicijativu u cilju boljeg uskladjivanja jedinstvenog trzista potrebama danasnjih MSP u cilju postizanja boljih rezultata i sticanja veceg profita. Poslednje ali ne i najmanje vazno, javno saslusavanje i online konsultacije za pripremu SBA su potvrdile potrebu za ogromnom politickom inicijativom i oslobodile potencijal evropskih MSP. Zbog toga je Komisija preduzela ovaj odlucujuci korak napred u predstavljanju "Zakona o malim preduzećima" (SBA) za Evropu.

3. POKRETANJE AMBICIOZNOG PROGRAMA RADA POLITIKE MSP: "ZAKON O MALIM PREDUZEĆIMA" (SBA) ZA EVROPU

U srcu evropskog SBA je ubedjenje da postizanje najboljih mogucih okvirnih uslova za MSP zavisi pre svega i najvise od drustvenog priznanja preduzetnika. Opsta klima u drustvu bi trebalo da navodi pojedince da razmotre opciju zapocinjavanja sopstvenog biznisa kao atraktivnu i priznati ogroman doprinos MSP-a rastu zaposlenosti i ekonomskom prosperitetu. Kao kljucni doprinos postizanju prijateljskog okruzenja za MSP shvatanje uloge preduzetnika i rizikovanje u EU se mora promeniti: preduzetnistvo i udruzena spremnost za preduzimanje rizika bi trebalo biti pozdravljeno od strane politickih vodja i medija i podrzano od strane administracije. Biti prijateljski nastrojen prema MSP-a bi trebalo postati glavni dio politike, zasnovane na ubjedjenju da pravila moraju postovati onu vecinu koja će da ih koristi: "Think Small First" princip.

Upravo zbog toga “Zakon o malim preduzećima” ima za cilj da poboljša sveobuhvatni politički pristup preduzetnistvu, nepovratno spasi “Think Small First” princip u stvaranju politike od uređenja do javnog servisa i da promovise rast MSP-a pomazuci im da prionu na preostale probleme koji koce njihov razvoj.

SBA izgradjen na politickim dostignucima Komisije i drzava – clanica stvara novi politicki okvir koji integrise postojece politicke instrumente preduzeca i gradi se na Evropskoj Povelji za mala preduzeca i modernoj politici MSP-a. Za primjenu ovog ambicioznog programa rada te politike, komisija nudi autenticko politicko partnerstvo izmedju EU i drzava-clanica koje postuje principe subsidiarnosti i proporcionalnosti.

Simbolican naziv “Zakona” dat ovoj inicijativi podvlaci politicku volju da prepozna centralnu ulogu MSP-a u ekonomiji EU i da prvi put stavi sveobuhvatan okvir politike za EU i drzave-clanice kroz:

- **Set od 10 principa koji ce voditi koncepciju i implementaciju politike na nivou EU i drzava clanica. Ovi principi detaljno podvuceni u poglavlju 4 su neophodni da dovedu dodatne vrednosti na nivo EU na kom ce funkcionisati MSP i poboljšati pravno i administrativno okruzenje kroz civavu EU:**

I Stvoriti okruzenje u kom ce preduzetnici i porodicna preduzeca rasti i gdje ce preduzetnistvo biti nagradjeno.

II Obezbediti postenim preduzetnicima koji su doziveli bankrot da brzo dobiju drugu sansu.

III Projektovati pravila u skladu sa principima “Think Small First”.

IV Napraviti javne administracije koje ce odgovarati potrebama MSP-a.

V Prilagoditi sredstva javne politike prema potrebama MSP-a: olaksati ucesce MSP-a u javnim nabavkama i bolje koristenje Drzavne pomoci za MSP.

VI Olaksati MSP-u pristup finansijama i razviti pravno i poslovno okruzenje podrzano blagovremenim placanjem u komercijalnim transakcijama .

VII Pomoci MSP-a da profitira na osnovu prilika ponudjenih od strane Jedinственog trzista.

VIII Promovisati poboljšanje kvliteta MSP-a u svim oblicima inovacije.

IX Osposobiti MSP-a da okrenu izazove okoline u mogućnosti.

X Ohrabriti i podrzati MSP da profitira iz rasta trzista.

- Skup novih zakonskih predloga koja su vodjena "Think Small First" principom:

- Opsta odredba o izuzecu vezana za drzavnu pomoc (GBER)

Ovaj propis, koji ce uskoro biti usvojen, ce izuzimati od prethodnog obavjestavanja kategorije Drzavne pomoći koje su vec pokrivene postojećim propisima u oblasti drzavne pomoći za MSP-a, za obuku, zaposlenje, R&D, regionalnu pomoc i eventualno takodje za nove kategorije pomoći. Novi Propis ce pojednostaviti i uskladiti nova pravila za MSP, povecati ulaganja i intenzitet MSP-a.

- Propis za Ustav za Evropske Privatne Kompanije (SPE)

Ovaj propis se skrbi za Statut za SPE koji moze biti stvoren i funkcionisati na istim jedinstvenim principima u svim Drzavama-clanicama. Ova Komisija ce takodje iznijeti sve neophodne predloge za njegovu dopunu da bi se osiguralo da ovaj novi oblik kompanije može imati koristi od postojećih direktiva za privredne poreze.

Direktiva za smanjivanje PDV stopa

Ova direktiva koja ce uskoro biti predložena ponudice drzavama-clanicama opciju primjene smanjenih stopa PDVa uglavnom za lokalne usluge koje se uglavnom pružaju od strane MSP-a.

Jos vise, kao dio SBA pripremljeni su sledeci predlozi:

- Zakonski predlog za dalju modernizaciju, pojednostavljivanje i uskladjivanje postojećih pravila za obracun PDVa da bi se ublazili troskovi poslovanja.
  - Amandman za direktivu 2000/35/EC za zakasnjelo placanje u pogledu osiguravanja isplate MSP-a za bilo koju komercijalnu transakciju na vrijeme.
- Skup novih politickih mera koje implementiraju ovih 10 principa prema potrebama MSP-a i na nivou Zajednice i na nivou drzava-clanica.**

4. PRETVARANJE PRINCIPA U AKTIVNOST POLITIKE

EU i drzave clanice trebale bi stvoriti okruzenje u kojem ce preduzetnici i porodicna preduzeca rasti i gde ce preduzetnistvo biti nagradjeno.

One bi trebale da bolje brinu o buducim preduzetnicima, posebno podsticati interes i talenat preduzetnika posebno medju mladim ljudima i zenama, i pojednostaviti uslove za poslovne transfere .

U 2007 god. *Flash Eurobarometer* za preduzetnicki nacin razmisljanja pokazuje da 45% Evropljana bi vise volelo da su samozaposleni u poredjenju sa SAD gdje je taj procenat 61%. Ovaj procenat je nepromenjen vec duzi niz godina. Ljudi u Evropi bi trebalo da shvate da je samozaposljavanje potencijalno atraktivna opcija u karijeri i da moraju imati neophodne kvalifikacije da bi pretvorili svoje ambicije u uspjesne poduhvate.

Obrazovni sistem posebno skolski plan i program se ne osvrce dovoljno na preduzetnistvo i ne obezbjedjuje osnovna znanja koja su neophodna preduzetnicima. Djeci se trebaju uciti da postuju preduzetnistvo od pocetka svog obrazovanja.

Procjenjeno je da ce u narednih 10 godina 6 miliona vlasnika malih preduzeca otici u penziju. Evropa ne moze sebi da dozvoli rizik gubitka ovih preduzeca, jednostavno zbog teskoca u transferu preduzeca i zbog nedostatka postovanja tradicionalne uloge porodicnih preduzeca. Veci broj poslovnih transfera bi imao trenutni pozitivni efekat po evropsku ekonomiju:

uspjesni poslovni transferi potencijalno bi sacuvali vise poslova nego sto bi se ostvarilo pokretanjem novih. Poslovnom transferu bi se dakle trebala dati ista podrška kao i kod pokretanja novih preduzeca. Priznavanjem posebne uloge MSP-a i posebno porodicnih preduzecima, njihova tipicna lokalna osnova, drustveno odgovorni stavovi i sposobnost kombinovanja tradicije sa inovacijama podupire vaznost pojednostavljanja poslovnih transfera i vjestina koje su povezane s tim.

Potencijal preduzetnistva treba biti bolje ispitan. U preduzetnistvu i dalje postoji velika razlika u polovima, sto dovodi do manjeg broja zena nego muskaraca u preduzetnistvu. Ovome se dodaje i neistrazen potencijal preduzetnistva medju imigrantima.

Na kraju, SBA bi trebala biti vidjena kao prilika za same preduzetnike da doprinesu boljem poslovnom okruzenju povecanjem saradnje i umrezavanja, potpunijim istrazivanjem potencijala MSP-a, posebno porodicnih preduzeca kao znacajnih osnova za obuku za preduzetnistvo i odgovornim drustvenim ponasanjem.

Da bi se pretvorio ovaj princip u praksu:

Komisija:

- promovise kulturu preduzetnistva i olaksava razmjenu najboljih praksi u edukaciji preduzeca.
- pokrece "Evropsku sedmicu MSP-a" u 2009 god. koja ce biti krovna organizacija za mnoge dogadjae tipa kampanja koji ce se odrzavati sirom Evrope.
- Pokrece inicijativu "Erasmus for young entrepreneurs" 2008 god. koja tezi da promovise razmenu iskustava i obuka dajuci novim preduzetnicima mogucnost učenja od iskusnijih preduzetnika i poboljsanje njihovih jezickih sposobnosti.
- Uspostavlja EU mrezu zena ambasadora preduzetnika, promovise mentorske sheme da bi se inspirisale zene da osnuju svoja preduzeca i promovise preduzetnistvo medju zenama diplomcima.

Drzave- clanice su pozvane da:

- stimulisu inovativni i preduzetnicki duh medju mladima predstavljajuci preduzetnistvo kao kljucnu kompetenciju u skolskim planovima i programima, posebno u opstem srednjoskolskom obrazovanju i osiguravaju da se on ispravno prikazuje u nastavnom materijalu
- osiguraju da se vaznost preduzetnistva ispravno reflektuje u edukaciji nastavnika
- podrze saradnju sa poslovnom zajednicom u cilju razvijanja sistematskih strategija za preduzetnicku edukaciju na svim nivoima.
- osiguraju da oporezivanje (posebno porez na poklone, porez na dividendu i porez na bogatstvo) nece prekomerno sprijeciti razmenu i transfer poslova.
- Sprovode planove za slaganje razmenjivih poslova sa novim potencijalnim vlasnicima.
- Obezbedjuje savetovanje i podrsku za poslovne transfere.
- Obezbedjuje savetovanje i podrsku za zene preduzetnice.
- Obezbedjuje savetovanje i podrsku za imigrante koji zele da postanu preduzetnici.

Drzave-clanice trebalo bi da obezbede da posteni preduzetnici koji su se suocili sa bankrotom brzo dobiju drugu sansu.

Bankroti su razlog za 15% zatvaranja preduzeca. Otprilike 700 000 MSPa je u proseku je pogodjeno ovim godisnje, i oko 2,8 miliona poslova je obuhvaceno ovim sirom Evrope na godisnjem nivou. U EU, stigma od neuspjeha je jos uvijek prisutna i drustvo potcjenjuje poslovni potencijal ponovnih pocetnika. Danas 47% Evropljana bi oklijevalo da napravi naruydzbu od firme koja je propala. U isto vrijeme, novi pocetak je komplikovan zbog duzine samog postupka bankrota. Prosjecno vrijeme za okoncanje bankrota u EU se krece izmedju 4 mjeseca i 9 godina.

Kako prevesti ove principe u praksu:

Komisija:

- ce nastaviti da promovise politiku druge sanse olaksavanjem raymjena najboljih praksi izmedju drzava clanica

drzave-clanice su pozvane da:

- da promovisu pozitivan stav u drsutvu prema davanju novog pocetka preduzetnicima , na primjer kroz javne kampanje za informisanje.
- da teze kompletiranju svih pravnih postupaka za likvidaciju posla u slucaju neobmanjivog bankrota u toku godine
- osigurati da se ponovni pocetnici tretiraju na isti nacin kao i pocetnici, ukljucujuci ih u planove podrške.

III EU i Drzave-clanice bi trebalo da projektuju pravila u skladu sa principom “Think Small First” uzimajuci u obzir karakteristike MSPa u stvaranju zakonodavstava i pojednostavljivanju postojećeg regulatornog okruženja

Najteza prepreka zabeljezana u MSP je pridrzavanje administrativnih propisa. Zaista, MPS nose nesrazmjern regulatorni i administrativni teret u poredjenju sa velikim preduzecima. Procenjuje se da ukoliko velika preduzeca trose euro po zaposlenom na racun zbog regulatorne dazbine, mala preduzeca bi morala da potrose u proseku 10 eura. 36% evropskih EU MSP je saopstilo da je birokratija ogranicila njihove poslovne aktivnosti u poslednje dve godine.

Da bi sprovela ove principe u praksu :

Kako bi prilagodila buduće propise da odgovaraju “Think Small First” principu, Komisija:

- Jaka procjenu postovanja Protokola o primjeni principa subsidiarnosti i proporcionalnosti dolazecih zakonodavstvenih i administrativnih inicijativa.
- Ce, gde je to primjenjivo, upotrebiti zajednicke pocetne dane za propise i odluke koji se ticu posla i objavljivati godisnji izvestaj takvog zakonodavstva koji stupa na snagu.

Komisija ce, a drzave clanice su pozvane da:

- da osiguraju da se rezultati politike dostavljaju dok se cijene i tereti za posao minimiziraju, ukljucujuci koriscenje mesavine sredstava kao sto su obostrano prepoznavanje i samo ili ko-regulacija kako bi se ostvarili rezultati politike.
- strogo procene uticaj predstojeceg zakonodavstva i administrativnih inicijativa na MSP (MSP test) i da uzmu u obzir relevantne rezultate dok kreiraju prijedloge .
- konsultuju cuvare uloga, ukljucujuci organizaciju MSP-a najmanje 8 sedmica prije kreiranja bilo kakvog zakonodavstvenog ili administrativnog prijedloga koji ima uticaj na poslove.
- preduzimaju specificne mere za mala i mikro preduzeca, kao sto su derogacije, periodi tranzicije i izuzeca, posebno od informativnih uslova i uslova izvjestavanja, i drugi prostupi, gdje god to odgovara.

Drzave-clanice su pozvane da:

- razmotre korisnosti uvođenja zajednickih datuma pocetka i godisnjih izvestaja o zakonodavstvu koje stupa na snagu.
- Koriste odredbe o fleksibilnosti namjenjene MSP-u dok se primjenjuje zakon EU i izbegava “pozlacivanje”

Da bi poboljsala regulatorno okruzenje u skladu sa “Think Small First” principom , Komisija:

- prihvatice sve ponude kako bi smanjila administrativne troškove poslova koje su neophodne kako bi dostigla cilj EU od 25% do 2012 .
- završice do kraja 2008god. potpun pregled “*acquis*” i obuhvatice rezultate u programu azurirane simplifikacije koji će biti predstavljen početkom 2009 godine. Posebna paznja će se obratiti na identifikaciju prijedloga gdje se zakonodavstvo može pojednostaviti za korist MSP-a, uključujući posebno zakon o kompanijama, i

Države-clanice se pozivaju da :

- usvoje ciljeve komparativnih ambicija obavezi smanjivanja administrativnih troškova za 25% do 2012 godine na nivou EU, gdje to još uvijek nije urađeno i da ih primjene.
- osiguraju brzo usvajanje prijedloga koji se tiču smanjenja administrativnog tereta u zakonodavstvu zajednice.
- da usvoje prijedlog komisije koji bi dozvolio državama-clanicama da povećaju prag za PDV registraciju do 100 000 eura.

IV EU i države članice trebaju učiniti da javna administracija odgovara na potrebe MSPa, omogućujući MSPu da djeluje što je jednostavnije moguće, promovisanjem elektronske komunikacije sa državom i one-stop-shop rješenja

Moderne i odgovarajuće javne administracije mogu imati veliki doprinos uspješnosti i rastu MSP-a stedeći vrijeme i novac i oslobađajući prihode za inovacije i stvaranje radnih mjesta. E-država i one stop shops posebno, imaju potencijala da pomognu poboljšanje usluge i smanje troškove.

Tekuci proces implementacije Direktive Servisa će doprineti olakšavanju života MSP-a i zahtijevace od država-clanica da odrede tačke jedinstvenog kontakta, da smanje broj i olakšaju sheme autorizacije, i da eliminišu regulatorne prepreke u razvijanju uslužnih djelatnosti. Ovo također nudi niz prilika da se prevaziđu svoja očekivanja u brzini započinjanja poslovnog djelovanja.

Da bi se sproveo ovaj princip u praksu:

Države-clanice su pozvane da:

- smanje nivo taksi koje zahtijeva administracija drzava-clanica za registrovanje preduzeca, uzimajuci inspiraciju od najboljih izvršilaca u EU
- nastavle rad za smanjivanje vremena određenog za zapocinjanie posla na manje od jedne sedmice, tamo gdje ovo jos nije ostvareno.
- ubrzaju pocetak komercijalnog djelovanja MSP-a smanjivanjem i pojednostavljanjem licenci i dozvola za poslovanje. Konkrentije, drzave-clanice mogle bi da odrede maksimalni rok od 1 mjeseca ya dobijanje ovih licenci i dozvola na jedan mjesec, osim u slucajevima gdje postoji opravdan i ozbiljan rizik za ljude i okolinu.
- Se uzdrzavaju od trazanja informacija od MSP-a koje su vec dostupne u administraciji, osim ako je potrebno da se obnove.
- osiguraju da se ne trazi od mikro preduzeca da ucestvuju u statistickom pregledu kada su pod odgovornoscu drzave, regionalnoj ili lokalnoj statistickoj upravi vise od jednom u 3 godine, pod uslovom da potrebe za statistickim i drugim vrstama informacija ne zahtijevaju drugacije.
- Uspostave kontakt koji ce akcionarima omoguciti da saopstavaju pravila ili procedure koje se smatraju nesrazmjernim i/ili da nepotrebno ometaju rad MSP-a.
- osigura potpuno i vremensko izvrsavanje Usluga direktive, ukljucujuci postavljanje tacaka za jedinstven kontakt, kroz koje ce preduzeca dobijati sve relevantne informacije i upotpuniti sve neophodne procedure i formalnosti kroz elektronska sredstva.

Eu i drzave-clanice bi trebale usvojiti javne politicke alate za potrebe MSP-a.

One bi trebale iskoristiti “Kodeks najbolje prakse” dostavljajuci rukovodjenje ugovornih organa o tome kako bi oni mogli primjeniti EC okvir javnih nabavki na nacin koji olaksava MSP-ovo ucesce u procedurama javnih nabavki.

Da bi se zaustavio trzisni neuspjeh s kojim se suocava MSP kroz svoje postojanje ona bi trebalo da bolje iskoriste prilike ponudjene od strane pravila drzavne pomoci zajednice za podrsku pokretanju poslova i obezbjedjenje podstiucaja za MSP.

MSP se suocava sa preprekama kada ucestvuje na trzistima javnih nabavki koja imaju 16% BDP EU, cesto jednostavno zato sto manja preduzeca nisu svjesna mogucnosti i/ili su obeshrabrena procedurama i zato sto drzavne vlasti smatraju prikladnijim da dodijele odredjene ugovore velikim preduzecima sa evidencijama o poslovanju prije nego mladim inovativnim kompanijama. Uprkos ovome, 42% vrednosti javnih nabavki iznad praga EU je dodijeljeno MSP u 2005. Medjutim potrebni su dalji znacajnji naponi da smanje preostale prepreke da MSP udje na trzista nabavke, posebno olaksavanjem uslova koje namece ugovorne vlasti u proceduri dodjele .

Drzavna pomoc moze pomoci MSP-a kroz njihov poslovni ciklus. Trenutno, MSP samo marginalno profitiraju od drzavne pomoci koja je na raspolaganju kao ponudjene opcije

za podršku i nisu još dovoljno iskoriscene. Postoji više razloga za to: na prvom mjestu, javno rukovodstvo ne stavlja uvijek na mjesto pomocne mehanizme za pomoc MSP-a dozvoljeno u skladu sa pravilima Zajednice; drugo, proces je cesto predugacak i komplikovan za MSP-a, i trece, MSP-a nemaju dovoljno informacija o shemama koje bi im trebale biti dostupne.

Da bi sproveli ove principe u praksu,

Komisija:

- ce prezentovati volonterski Kod najboljih praksi ugovornim organima, da bi aktivirala buduce promijene u kulturi kupovine. Dostavlja ce uputstvo kako da se smanji birokratija, poveca transparentnost i informisanje i osigurace nivo produktivnosti MSP-a.
- u buducnosti ce olakati pristup obavijestenosti o mogucnostima nabavke komplementirajuci postojece websajtove posvecene javnim nabavkama sa niyovim inicijativa kao sto su opcione publikacije obavjestenja o ugovorima za nabavke ispod praga, online alat za pronalazenje poslovnih partnera, i povecana transparentnost uslova javnih nabavki .
- objaviti ce Vademecum o drzavnoj pomoci MSP-a koji ce povecati svjest postojećih opcija podrške.

Drzave-clanice se pozivaju da:

- naprave elektronski portal za prosirenje pristupa informacijama o mogucnostima javnih nabavki ispod praga EU.
- ohrabre ugovorne organe da podijeli ugovore u lotove gdje je prikladno da podugovorne prilike budu vise vidljive
- podsjeti ugovorne organe o njihovoj obavezi da se izbjegne disproporcionalne kvalifikacije i finansijski uslovi .
- podstaknu konstruktivni dijalog i medjusobno razumijevanje izmedju MSP-a i velikih kupaca kroz aktivnosti kao sto su informacija, trening, monitoring i razmjena dobrih praksi.
- preorijentise politiku drzavne pomoci da bolje adresira potrebe MSP-a, ukljucujuci dizajniranje boljih konacnih ciljeva.

EU i drzave-clanice bi trebalo MSP-u olaksati pristup finansijama narocito kada su u pitanju rizican kapital, mikro krediti, *mezzanine* finansija i da razviju legalno i poslovno okruzenje podrzano vremenskom isplatom u komercijalnim transakcijama.

Povećanje prave vrste finansija može biti glavna prepreka za preduzetnike i MSP i na drugom je mjestu nakon administrativnog tereta na listi njihovih briga. Ovo je uprkos javnoj podršci EU kao što je Program konkurentnosti i inovacija (CIP) koji obezbjeđuje preko milijardu eura kao podršku MSP-a finansijama, znatna suma od ovog iznosa se kanalizira preko EIB grupe. Do 2013. god., politika kohezije će obezbjeđiti sumu od 27 milijardi eura namijenjenu isključivo podršci MSP-a. Oko 10 milijardi eura će obezbjeđiti kroz finansijske konstruktivne mere, uključujući JEREMIE a suma od 3.1 milijarde eura kroz kapital zajedničkog ulaganja. Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj je također od koristi za MSP postojeće promove, između ostalih stvari i preduzetništvo ohrabruje ekonomsku raznolikost ruralnih oblasti.

Strah od rizika često odbija investitore i banke od finansiranja firmi na njihovom početku i ranim fazama sirenja. Mogući tržišni neuspjehi u pribavljanju finansija za MSP moraju se identifikovati i korigovati u cilju daljeg razvoja evropskog tržišta kapitala i rizika, u cilju poboljšanja pristupa MSPa za dobijanje mikro kredita, *mezzanine* finansija i u cilju razvoja novih proizvoda i usluga. Osim toga, mnogim preduzetnicima je potrebno vodstvo i edukacija o prednostima i nedostacima različitih oblika finansiranja i kako na najbolji način prezentovati njihove investicione planove mogućim finansijerima.

Pored toga, MSP često imaju slabu poziciju koja je još više narušena od strane zakasnelog načina plaćanja u Evropi. U stvari, zavisno od države MSP-a moraju da čekaju između 20 i preko 100 dana u proseku kako bi njihovi računi bili plaćeni. Jedan od četiri bankrota se desava zbog zakasnelog plaćanja. Ovo dovodi do gubitka 450 000 poslova i 25 milijardi eura.

Komisija dijeli ocjenu Grupe Evropske Investment Banke (EIB i EIF) da postoji potreba da se dalje poboljša pristup MSPa finansijama i zato toplo pozdravlja napore grupe o modernizovanju svojih postojećih proizvoda, pojednostavljanju njihove upotrebe i sirenja njihovog obima primjene počevši u 2008. Komisija toplo pozdravlja EIB-ovo osnivanje novog "mikrofonda" sa početnim kapitalom oko 40 miliona eura (od kojih 16 miliona eura pripada EIB) kako bi podržala ne-bankarske, mikro-finansijske institucije u okviru nove mikrokreditne inicijative od strane Komisije. Komisija također pozdravlja EIB na planu da postigne posvećeno *mezzanine* finansiranje za mali broj sektora MSP-a i specifične finansijske instrumente za podjelu rizika kod komercijalnih banaka koja je prilagođena potrebama brzog razvitka inovativnih MSP-a i srednjih kompanija koji bi trebalo da se usmjere na identifikovane tržišne neuspjehe.

Komisija:

- ce ocijeniti opcije za uvodjenje rezima privatnih investicija sa namjerom olaksavanja prekogranicnih investicija da bi se ojacalo evropsko trziste kapitala zajednickog ulaganja
- nudi pomoc drzavama clanicama da razviju visoko-kvalitetne programe spremnosti investicija

Drzave clanice se pozivaju da:

- razviju programe finansiranja koji se ticu finansiranja praznog prostora izmedju 100 000 EUR i 1 milin EUR, posebno sa instrumentima koji kombinuju karakteristike duga i akcijskog kapitala, pridrzavajući se pravila drzavne pomoci
- se bave regulatornim i poreskim preprekama koje sprecavaju da fondovi kapitala zajednickog ulaganja koji djeluju na Jedinstvenom trzistu budu investirani pod istim uslovima kao i domaci fondovi
- osiguraju da oporezivanje korporativnih profita ohrabruje investicije
- u potpunosti iskoristi finansiranje koje je na raspolaganju u programima politike kohezije i evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, kao podrška MSP

VII EU i drzave clanice trebaju ohrabriti MSP da imaju vise koristi od mogucnosti koje im nudi jedinstveno trziste, posebno kroz poboljsanje vodstva i informacija o politici Jedinstvenog trzista, omogucujući da se interesi MSPa bolje reprezentuju u razvoju standarda i olaksavajući pristup MSPa patentima i zastitnim znakovima

Jedinstveno trziste treba garantovati pristup preduzecima na siroko zajednicko trziste of preko 500 miliona konzumenata koji rade prema zajednickom setu pravila. Simplifikacija koja se implicira zamjenom od 27 setova razlicitih drzavnih pravila jednim setom EU pravila o Unutrasnjem trzistu je od posebne vaznosti za MSP. Dobro funkcionisuce Jedinstveno trziste ce stvoriti konkurentno okruzenje da opremi MSP da bolje iskoristi prednosti globalizacije, otvarajući nove mogucnosti za znanje i inovacije. Trenutno medjutim MSP nemaju puno koristi od mogucnosti koje im daje Jedinstveno trziste uglavnom zbog nedostatka informacija o poslovnim mogucnostima i primjenjivih pravila u drugim drzavama clanicama, kao i nedovoljnih jezickih vjestina. Troškovi i rizici koji su obuhvaceni moraju da se bave sa nekoliko razlicitih drzavnih pravnih sistema koja cesto sprecavaju kompanije da sire svoje aktivnosti u inostranstvu.

MSP takodje moze imati dosta koristi od javne podrške u obliku savjetodavnih i mreznih usluga, ukljucujući pomoc za MSP da se obrane protiv nefer komercijalnih praksi. Posebno, Mreza evropskih preduzeca koju je Komisija nedavno pokrenula, moze izmedju ostalog, pomoci MSP davanjem informacija i savjeta u vezi sa mogucnostima koje nudi Jedinstveno trziste.

Dalje, MSP treba biti u stanju da u potpunosti ucestvuje u razvoju standarda i da ima adekvatan pristup njima, ukljucujuci proces sertifikacije.

Na kraju, da bi se naglasila vaznost Prava intelektualne svojine IPR za MSP, Komisija nastavlja da radi na efikasnim, rentabilnim, kvalitetnim i pravno sigurnim patentnim sisistemom na evropskom nivou, ukljucujuci Patent zajednice i Jurisdikciju patenta sirom EU.

Da bi se ovaj princip sproveo u praksi:

Komisija:

- ce osigurati da MSP ima korist od postojecih mogucnosti za otvaranje trzista skupljanjem informacija o radu Jedinственog trzista kroz vece koristenje trzista i monitoring sektora tako da se identifikuju neuspjesi trzista i da se mogu uputiti tamo gdje je ekonomska dobit najveca
- predstavlja akcioni plan u 2008. za promociju upotrebe interoperativnih elektronskih potpisa i elektronske autentikacije i pokrenuce aktivnosti koje obuhvataju sve relevantne cuvare uloga u drugom kvartalu 2009. da pomogne MSP da ucestvuje u lancu globalne isporuke
- povecava finansijsku podrsku EU (do 1 milion 2008 i 2.1 milin EUR do 2009) za promociju ucesca MSP i odbranu njihovih interesa u standardizaciji i poboljsanju obavijestenosti MSPa o i o upotrebi evropskih standarda
- ce uciniti pristupacnijim sistem Zastitnog Znaka Zajednice, narocito znacajno smanjujuci takse za zastitni znak zajednice kao dio sveobuhvatnog rjesenja za finansijske perspektive Kancelarije za Harmonizaciju Unutrasnjeg trzista OHIM
- ce raditi prema uklanjanju fragmentacije pravila zastite potrosaca da im se olaksa prekogranicna trgovina za MSP ukljucujuci minimiziranje administrativnih tereta

Tijela evropskih standarda se pozivaju da:

- ponovo razmotre, u uskoj saradnji sa Drzavama clanicama i Komisije, njihove poslovne modele da bi se smanjili troškovi pristupa standardu, pocevsi sa standardima koji su razvijeni kao podrška zakonodavstvu i politici EU
- postave jedan ili vise MSP helpdeskova, koordiniranih sa predstavnicima MSP udruzenja
- sistematski objavljuju apstrakte evropskih standarda, ukljucujuci listu normativnih referenci, sa neogranicenim pristupom i na razlicitim jezicima

Drzave clanice se pozivaju da>

- osiguraju primjenu obostrano prihvatljivih principa
- ojacaju SOLVIT sistem rjesavanja problema da bi se osiguralo da problemi sa koristenjem prava Jedinственog trzista se neformalno rjesavaju , brzo i pragmaticno

- ohrabre Tijela nacionalnih standarda da ponovo razmotre svoje poslovne modele da bi se smanjili troškovi pristupa standardima
- osiguraju da je sastav tijela za standardizaciju pravedan
- pozivaju Tijela nacionalnih standarda, zajedno sa Organizacijama evropskih standarda da izvrše promotivne i informativne kampanje da bi ohrabrine MSP da bolje koriste standarde i daju povratne informacije o njihovom sadržaju
- daju MSP savjetodavne usluge uključujući podršku da se odbrane od nefer komercijalnih praksi

VIII EU i države članice trebaju promovirati nadogradnju vještina u MSP i svim oblicima inovacija

Trebaju ohrabrivati investicije u istraživački rad MSP i njihovo učešće u R&D programima podrške, transnacionalnim istraživanjima, clusteringu i aktivnom upravljanju intelektualnom svojinom od strane MSPa

Više od 60% kompanija koje su odgovorile na konsultacije smatraju da škole ne daju kompetencije koje su potrebne preduzetnicima i njihovom osoblju. Ovaj rezultat naglašava društvenu potrebu da se mladim ljudima uvijek daju osnovne vještine, kao što su citanje, pisanje, upravljanje, tehnice, ICT i jezičke vještine da bi im se omogućilo da budu kreativni. Posebno MSP imaju problem sa nedostatkom kvalifikovane radne snage u polju novih tehnologija.

Evropska politika kohezije podržava aktivnosti za promociju prilagodljivosti radnika, preduzetnika i preduzeća sa nekih 13,5 milijardi EUR tokom perioda od 2007-2013. Značajan dio ovog iznosa se direktno usmjerava u mala preduzeća. Pored toga, procjenjuje se da će podrška samozapošljavanju i pokretanju malih biznisa iznositi 2,8 milijardi EUR. Na kraju, ali ne najmanje važno, komisija radi na pregledu budućih vještina koje će biti potrebne u EU.

U vezi sa nedostatkom radne snage je i nedovoljno istražen potencijal za istraživanje i inovacije. Samo tri od deset malih preduzeća u EU navelo je 2007-me da imaju nove proizvode ili da imaju prihode od novih proizvoda. Dakle, važno je bolje integrisati mala preduzeća u istraživačku zajednicu i jačati veze između univerziteta i malih preduzeća.

Takođe je neophodno hrabriti aktivno upravljanje intelektualnom svojinom kod malih preduzeća, na primjer omogućujući elektronsko fakturisanje i elektronske transakcije sa državom.

Da bi se ovaj princip sproveo u praksi:

Komisija:

- će dalje proširivati šemu za promociju mobilnosti zanata, kao dio programa Leonardo Da Vinci za 2010
- će podržavati razvoj on-line elektronskih vještina i portala za zapošljavanje u

2008. koji će omogućiti firmama da sami procjenjuju svoje elektronske vještine i da saznaju kako da razviju zadatke i kvalifikacije svog osoblja i 2008. će objaviti on-line elektronski poslovni vodič, koji će pomoći malim preduzećima da samodijagnosticiraju svoje elektronske poslovne potrebe

- će nastaviti napore kroz simplifikaciju, bolje informisanje i veće finansijske stope za optimizaciju učešća malih preduzeća na 7. RTD programu
- će ohrabrivati rast malih preduzeća, osiguravanjem učešća malih preduzeća FP7 projektu
- će pojednostaviti pravila državne pomoći za države članice, kako bi potražala istraživanje, razvoj i inovacije, kroz odredbu o opštem izuzecu
- podržava nastanak novih preduzeća podržavajući istraživačke i inovativne kapacitete malih preduzeća, uglavnom kroz povećanu saradnju državnih programa i inicijativa
- će, u konsultaciji sa državama članicama, razviti cluster strategiju, uključujući inicijative za ohrabrenje transnacionalne cluster saradnje, olakšavajući pristup clusterima na nova tržišta i preduzimajući mjere za ohrabrenje većeg učešća malih preduzeća u inovativnim clusterima
- će podržati učešće malih preduzeća u transferu znanja, djelimično i kroz pokretanje pilot projekta, kako bi se pomoglo u finansiranju komercijalizacije intelektualne svojine
- će ohrabriti aktivno učešće malih preduzeća u okviru aktivnosti koji vrši Evropski institut za inovacije i tehnologiju, kako bi im se omogućilo da imaju korist od transfera znanja, koje će EIT podržati

države članice se pozivaju da:

- ohrabruju napore malih preduzeća da se internacionalizuju i postanu visoko rastuća preduzeća, uključujući učešće u inovativnim clusterima
- promovišu razvoj nadležnosti malih preduzeća u istraživačkom i inovativnom polju putem npr. pojednostavljenog pristupa javnoj istraživačkoj infrastrukturi, korištenju R&D usluga, regrutovanju obučenog osoblja i obuci, razvoju i inovacijama
- otvaraju nacionalne istraživačke programe tamo gdje je to od koristi za mala preduzeća i doprinose pristupu malih preduzeća u transnacionalnim istraživačkim aktivnostima npr. kroz stvaranje zajedničkih programa
- osiguravaju u svojoj implemantaciji programa kohezije politike lak pristup malih preduzeća finansijama vezanim za preduzetništvo, inovacije i znanje
- podržavaju razvoj elektronskog identiteta za poslovanje, omogućujući elektronsko poslovanje i elektronske transakcije sa državom
- ohrabruju biznise, posebno malih preduzeća, za učešće u aktivnostima koje doprinose brzu implementaciju inicijative vodećeg trzista

IX EU i države članice trebaju omogućiti malim preduzećima da pretvore izazove vezane za okolinu u mogućnosti

Moraju obezbijediti više informacija, ekspertize i finansija za potpunu eksploataciju mogućnosti za nova »zelena« tržišta i povećanu efikasnost energije,

djelimično kroz implementaciju sistema upravljanja okolinom u malim preduzećima.

Klimatske promjene, nedostatak izvora energije i održiv razvoj su glavni izazovi za mala preduzeća koja moraju da usvoje održivije modele proizvodnje i poslovanja. Potražnja za proizvodima koji ne zagađuju okolinu i uslugama takođe otvaraju šansu novim poslovnim mogućnostima.

Samo 29% malih preduzeća je uvelo mjere za uštedu energije ili sirovina (u poređenju sa 46% velikih preduzeća). Samo 4% malih preduzeća u EU imaju sveobuhvatan sistem efikasnosti energije u poređenju sa 19% velikih preduzeća. Mala preduzeća su posebno ranjiva na trenutni trend rasta cijena energije i sirovina i na klimatske promjene, i trebaju povećati svoju efikasnost i kapacitete da bi se prilagodila tim izazovima kako bi ih pretvorili u mogućnosti.

Da bi se sproveo ovaj princip u praksi:

Komisija:

- olakšava pristup malih preduzeća i u šemu Eco-Audita i upravljanja kroz lakše procedure vezane za okolinu, smanjenje takse i opciju registracije clustera
- će finansirati mrežu eksperata za zaštitu okoline i efikasnost energije u mreži evropskih preduzeća, pružajući savjete o eko-efikasnom poslovanju, potencijalima tržišta i mogućnostima finansiranja radi efikasnijeg poslovanja, posebno u malim preduzećima
- razvija nove oblike podrške za inovativno puštanje u rad novih preduzeća u polju eko inovacije, sa planovima za olakšavanje pristupa tržištu, transfer tehnologije, korištenje standarda i pristupa finansijama, u skladu sa postojećim odredbama o državnoj pomoći

države članice se pozivaju da:

- obezbijede stimulanse za eko efikasne poslove i proizvode (npr. šeme smanjenja poreza i dotacije za finansiranje održivih biznisa) u skladu sa smjernicama zajednice o državnoj pomoći za zaštitu okoline i koristi pojednostavljen pristup za dobijanje pomoći pri malim preduzećima razvijenim u okviru GBER-a
- u potpunosti iskoriste oko 2,5 milijarde EUR dodjeljenih programom kohezije politike za podršku ekološko prihvatljivim proizvodima i procesima u malim preduzećima.

X EU i države članice trebaju podržati i ohrabriti mala preduzeća da koriste rast tržišta izvan EU, posebno kroz podršku vezanu za specifična tržišta i aktivnosti poslovne obuke.

Samo 8% evropskih malih preduzeća prijavljuju dobit od izvoza (7% mikro preduzeća prijavljuju izvoz), što je značajno niže od cifre za velika preduzeća (28%). Štaviše, samo 12% inputa prosječnog malog preduzeća se kupuje u inostranstvu.

Brzorastuća tržišta predstavljaju nenacet potencijal za mnoga evropska mala preduzeća. Naročito je nedavno proširenje EU stvorilo važne nove poslovne mogućnosti za kompanije i iz starih, i iz novih država članica. Ovo pokazuje važnost punog iskorištavanja potencijala mogućnosti tržišta za zemlje kandidate za pridruživanje EU i okolne zemlje.

Trgovačke barijere imaju više uticaja na mala preduzeća nego na velike kompanije, zbog njihovih ograničenih resursa i smanjene sposobnosti da apsorbuju rizik, posebno kad rade na intenzivno konkurentnim tržištima. Da bi bila u mogućnosti da pristupe tim tržištima, mala preduzeća, dakle, trebaju pomoć u dobijanju informacija o potencijalnim partnerima i novim mjestima na njihovim tržištima. Ona također trebaju pomoć kako bi prevazišla kulturne barijere u poslovanju i razlike u regulatornoj ili pravnoj okolini.

Da bi se pomoglo malim preduzećima da u potpunosti iskoriste mogućnosti koje nudi globalizacija, posebna pražnja mora se usmjeriti na poboljšanje pristupa tržištima i sprovođenju prava intelektualne svojine, omogućujući fer konkurenciju, kao i na olakšanje pristupa tržištu.

Da bi se ovaj princip sproveo u praksi:

Komisija

- treba da uspostavi timove za pristup tržištu na ključnim izvoznim tržištima, povezujući savjetnike za trgovinu država članica i poslovne organizacije EU, što će pomoći da se poboljša obaviještenost malih preduzeća o tržištima sa trgovinskim barijerama izvan EU
- će aktivno tražiti otvaranje tržišta u trećim zemljama, posebno u razvijenim i dobro razvijenim ekonomijama, kroz pregovore sa WTO i bilateralnim sporazumima
- će naročito tražiti otvaranje nabavnih tržišta u neevropskim zemljama, što bi trebalo dovesti do obostranih i recipročnih koristi, kroz njihove bilateralne i multilateralne pregovore, posebno sa brzorastućim zemljama
- će promovisati trgovinske olakšice i u kontekstu WTO i u bilateralnim pregovorima
- će nastaviti da olakšava pristup malih preduzeća iz EU na tržišta kandidata i ostalih okolnih zemalja, posebno kroz mrežu evropskih preduzeća i promovisanjem principa «Think Small First» u tim zemljama, uključujući razmjenu najboljih praksi baziranih na evropskoj povelji za mala preduzeća i SBA
- namjerava da osnuje evropske poslovne centre u 2009. na odabranim tržištima, počevši sa brzorastućim ekonomijama Indije i Kine
- namjerava da pokrene šemu «Gateway to China», fokusirajući se na osnivanje izvršnog programa obuke u Kini, kako bi se omogućilo evropskim malim preduzećima da budu konkurentni na kineskom tržištu do 2010.

države članice se pozivaju da:

- ohrabre poducavanje malih preduzeća od strane velikih kompanija, kako bi ih doveli na međunarodno tržište

5. IMPLEMENTACIJA SBA I VOĐSTVO

Od svog pokretanja od strane Komisije u oktobru 2007, ideja «Zakonu o malim biznisima» za Evropu, pokrenula je mnoga očekivanja. Dok se široko podržava na državnom nivou, od strane Evropskog parlamenta i od strane Zajednice malih preduzeća, važno je implementirati ga u potpunosti. Ovo zahtjeva puno politično angažovanje i Komisije i država članica. Dakle, kao osnovu za jaču posvećenost malim preduzećima, Komisija poziva Vijeće Evrope da pozdravi i podrži Zakon o malom biznisu za Evropu, usvoji deset principa i posveti se implementaciji predloženih aktivnosti. Štoviše, Komisija poziva Vijeće i Parlament da odmah usvoje zakonodavne odredbe vezane za to.

SBA treba biti u potpunosti uključena u strategiju rasta i zapošljavanja kako bi se osigurala njena efikasna implementacija i kako bi se omogućilo redovno obnavljanje njenih aktivnosti. Države članice se dakle pozivaju da iskoriste obnavljanje Lisabonskog ciklusa planiranog za kraj 2008. i da uzmu u obzir SBA u svojim programima nacionalnih reformi i u svojim godišnjim izvještajima o implementaciji. Države članice mogu biti inspirisane iz priloženog predloga najboljih praksi u EU, a Komisija će nastaviti da obezbjeđuje platformu za razmjenu najboljih praksi.

Komisija će ocjenjivati progres koji se načini u implementaciji SBA i o tome redovno izvještavati u okviru strategije rasta i zapošljavanja, počevši u 2008. To će omogućiti da Vijeće Evrope pregleda progres učinjen na polju politike malih preduzeća, i na nivou zajednice i na nivou država članica, i da izvuče neophodne zaključke.

Aneks: Razmjena dobrih praksi u politici malih preduzeća

Razmjena dobrih praksi u politici malih preduzeća pokazala se uspješnom za implementaciju Lisabonske strategije rasta i zapošljavanja. Od 2000. Komisija je prikupljala primjere dobre prakse u različitim područjima. Oni su sakupljeni u Evropskoj povelji za mala preduzeća i na raspolaganju su u on-line katalogu povelje na:
http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/gp.

Nagrade Evropskih preduzeća nagrađuju izvanrednost u promovisanju regionalnog preduzetništva i nagrađuju izuzetne inicijative. Zbirka dobrih praksi u promovisanju poslova je na raspolaganju na :
http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/smes/awards/download/compendiou_2007_en_lowres.pdf.

Princip 1:	Stvaranje okruženja u kojem preduzetnici i porodični poslovi mogu napredovati i gdje se preduzetništvo nagrađuje
	Saxony-Anhalt Impulse Network, Njemačka
	Website: www.impuls-netzwerk.de
	Omladinska strategija preduzeća i preduzetništva u Velsu, UK

	Website: http://www.projectdynamo.co.uk ; www.becauseyoucan.com
	Cap ' Ten, budi kapetan svog projekta, Belgija
	Website: www.ichec-pme.be
	Emax – Nordijski kamp za obuku mladih preduzetnika, Švedska
	Website: www.emaxevent.com , www.startcentrum.se
	Dječija biznis sedmica, Austrija
	Website: www.kinderbusinessweek.at
	Dani preduzetništva: Emprendemos Juntos – Svi smo mi preduzetnici, Španija
	Website: www.emprendemosjuntos.es
	Razvoj preduzetničke kulture među ženama, Rumunija
	Website: ww.animmc.ro
Princip 2:	Pobrinuti se da poštene preduzetnici koji su došli do bankrota brzo dobiju drugu šansu
	Program razvoja pripremljen za kontrolisanu sukcesiju generacije malih preduzeća, Finska
	Website: www.te.keskus.fi , www.yrtyssuomi.fi
	Brže pokretanje posla nakon bankrota, Danska
	Website: www.naes.dk
	Pomoć za samozaposlene i vlasnike biznisa koji imaju poteškoće, Belgija
	Website: www.beci.be
Princip 3:	Kreiranje pravila prema principu «Think Small First»
	vebsajt sa javnim konsultacijama «Teeme koos», Estonija
	Website: www.osale.ee ; www.riigikantseleti.ee ; www.valitus.ee
	Implementacija servisa podrške malih preduzeća na lokalnom nivou One-stop-shops, Slovenija
	Website: www.japti.si
	Regulaciona kontrolna lista , UK
	Website: www.businesslink.gov.uk
	Komitet Y4, Finska
	Website: www.y4.fi
Princip 4:	Cinjenje javnih administracija da odgovaraju potrebama MSPa
	Vladin program za Socijalni sektor Belgije za SMEs, Belgija
	Website: www.ksz-bcss.fgov.be
	Jedno mjesto za registraciju za preduzetnike, Češka Republika
	Website: www.mpo.cz
	One-Stop-Shop za preduzetnike, Njemačka
	Website: www.one-stop-shop-trier.de
	Centar upravljanja mikro poslovima za ekonomsko i finansijsko izvjestavanje, Francuska
	Website: www.artifrance.eu
	Web portal sa javnim informacijama za mala preduzeca, Francuska
	Website: www.pme.service.public.fr
	CORE – Online registracija kompanija, Irska
	Website: www.cro.ie

	Projekt Kick-start, Malta
	Website: www.mcmpgov.mt
	Online salter za kompanije, Holandija
	Website: www.bedrijvenloket.nl
	KSU – Nacionalna uslužna mreža za MSP, Poljska
	Website: www.euroinfo.org.pl , www.ksu.parp.gov.pl
	Preduzeca online, Portugal
	Website: www.portaldaempresa.pt
	One-stop-Shops za MSP, Slovenija
	Website: www.japti.si
	Centralni javni asministrativni portal, Slovačka
	Website: www.telecom.gov.sk
	Plate na webu, usluga za male poslodavce, Finska
	Website: www.palkka.fi
Princip 5:	Adaptacija alata javne politike za potrebe MSPa: olaksavanje ucesca MSPa u javnim nabavkama i bolj koristenje mogucnosti drzavne pomoci za MSP
	Portal e-nabavke, Luksemburg
	Website: http://www.marches.public.lu , http://www.mtp.public.lu
Princip 6:	Olaksavanje pristupa MSPa finansijama i razvoj pravnog i poslovnog okruzenja za podrsku blagovremenom placanju u komercijalnim transakcijama
	Program kapitaka zajednickog ulaganja, Irska
	Website: www.enterprise-ireland.com
	Krediti malim poslovima sa povratom kamate, Kipar
	Website: www.bankofcyprus.com
	Fondovi kapitala zajednickog ulaganja, Latvija
	Website: www.lga.lv
	Program mikro-kredita za zene preduzetnike i vlasnike poslova, SPanija, Španjolska
	Website: www.ipyme.org
Princip 7:	?Pomoc MSP da imaju korist od mogucnosti koje im nudi jedinstveno trzite
	Portal za posao i izvoz, Češka Republika
	Website: Businessinfo.cz
	Mreza kompetencija Holandija / North Rhine Westphalia INTER-NED, Njemačka
	Website: www.inter-ned.info
	Javna svijest – podizanje standardizacije, Litvanija
	Website: www.lsd.lt
	CETMOS – Centralni evropski servis posmatranja zastitnih znakova, Austrija
Princip 8:	Promocija nadogradnje vjestina i MSP i svim oblicima inovacija
	Nacionalna strategija e-poslovanja, Irska
	Website: www.entemp.ie

	Inovaciono upravljanje, Mađarska
	Website: www.chic.hu
	Fond za nacionalne inovacije, Bugarska
	Website: www.sme.government.bg
	Grčka inicijativa za tehnoloske clustere, Grčka
	Website: www.htci.gr
Princip 9:	Omogućavanje MSP da pretvore okolinske izazove u mogućnosti
	Novi proces mikro završnih površina u industrijikeramike, smanjujući uticaj okoline, Italija
	Website: http://www.fondovalle.it
	Ekološka poreska reforma, Estonija
	Website: www.fin.ee
	EDM – Elektronsko upravljanje podacima u upravljanju okruženjem i otpadom , Austrija
	Website: www.lebensministerium.st
Princip 10:	Ohrabrenje i podrška MSP da ima korsit od rasta tržišta
	Interenet sajam, Poljska
	Website: www.euroinfo.org.pl
	Uvodni plan za stranu promociju, Španjolska
	Website: www.portalpipe.com
	Udruživanje radi nadmetanja na svjetskim tržištima, Italija
	Website: www.sprint-er.it